

et sundt Omdømme. Særlig gode Anlæg havde han uden Tvivl netop for den Disciplin, som blev hans snævrere Fag indenfor Historien, og man kan kun beklage, at den betydelige Virksomhed paa andre Omraader, som optog saa stor en Del af hans flittige og arbejdsfyldte Liv, hindrede ham i at udrette endnu mere for Retshistorien, end han naaede. Som Menneske vil han af dem, der har kendt ham, blive husket som en sjælden fin og sympatisk Personlighed.

Poul Johs. Jørgensen.

Trehundredaaret for Oprettelsen af det svenske Rigsantikvariat, hvis ældste Instruktion udfærdigedes af Gustav Adolf d. 20. Maj 1630, faa Dage før han forlod Sverige for at deltage i Trediveaarskrigen, gav ikke blot Anledning til storstilede Festligheder, men har ogsaa fremkaldt en hel Litteratur. Foruden et, nærmest i Propagandaøjemed udgivet, lille Skrift *Svensk Kulturminnesvård. Et 300-årsminne* (Sthm. 1930), der bl. a. indeholder en kortfattet velskreven Oversigt over Embedets Historie af Ad. Schück, er der udkommet en anseelig Bog af Overbibliotekar ved Rigsdagens Bibliotek Vilhelm Gödel *Riksantikvarie-Åmbetet* (Sthm. 1930), ligesom et Hefte af Vitterhetsakademiens Tidsskrift »Fornvännen» for 1931 helt er viet det.

Gödels Bog slutter sig nøje til hans tidligere Arbejder dels af litteraturhistorisk Art, dels om Antikvitetskollegiet og -arkivet og holder sig ret strængt til selve Embedets Historie, hvad der giver den en vis »etatsmæssig» Tørhed. Hovedvægten ligger paa Skildringen af Embedets Organisation, økonomiske Forhold og Stilling indenfor Centraladministrationen. Jævnside hermed berettes der om Rigsantikvarernes Personalialia og Virksomhed, hvorimod der ikke tages synderlig Hensyn til det almindelige Milieu, til de videnskabelige og nationale Interesser, der har Embedet oppe eller voldte dets Hensygnen. Thi omend Rækken af Rigsantikvarer — en Titel der forøvrigt først bruges officielt fra 1803 — er ubrudt, lader det sig ikke nægte, at efter det 17. Aarhundredes tre store Navne: Bure, Hadorph og Peringskiöld († 1720), følger der et mørkt Tidsrum paa godt 100 Aar, der først ophørte, da Bror Emil Hildebrand 1837 udnævntes til Rigsantikvar og gav Stillingen dens nuværende Indhold som øverste Tilsynsmand over Landets Mindesmærker og Chef for det reelt af ham skabte »Statens historiska Museum«. Navnlig savner man hos Gödel en Fremstilling af de Motiver, der i 1630 gav Stødet til Embedets Oprettelse, og som har Interesse udover det rent faghistoriske. Som i anden Sammenhæng berørt af Carl S. Petersen

i 1. Bind af »Ill. dansk Litteraturhistorie« og i Enkelthederne paa- vist af Almgren i en læseværdig lille Afhandling i »Fornvännen«, er der nemlig ingen Tvivl om, at den ydre Anledning maa søges i den mellem Danmark og Sverige dengang paa alle Omraader herskende Rivalitet. Det var om Runerne, Tidens arkæologiske Interesse koncentrerede sig, og her søgte hvert af de to Folk, repræsenteret henholdsvis af Bure og Ole Worm at hævde Runeskriften som en særlig national Opfindelse. Gennem Bures 1599 udgivne »Lärospån« havde Sverige faaet et Forspring, men dette blev ganske sejlet agterud ved Ole Worms lærde Værk »Fasti Danici« (1626), efter hvilket saavel Nordmænd som Svenskere havde faaet Runeskriften fra Danskerne. Dette kunde naturligvis ikke staa uimodsagt, og næppe havde Bure faaet Bogen i Hænde — betegnende for Datidens langsomme litterære Forbindelse varede det forøvrigt 2 Aar — før han af Gustav Adolf fik Befaling til at »refutere« den. Dette skete ganske vist egentlig aldrig, men Almgren har sikkert Ret, naar han gaar ud fra, at det er den derved foranledigede, ret mislykkede Materialindsamling, der har givet Stødet til Embedets Oprettelse. Og givet er det, at den egentlige arkæologiske Del af Gustav Adolfs alsidige Instruks, der i Virkeligheden er et helt Program for Hjemstavnsforskning, er nøje kalkeret over det bekendte Kongebrev, Worm 1622 udvirkede til Bisperne, med Paalæg om gennem Præsterne at give ham Underretning om de »Antikviteter«, der fandtes i alle Landets Sogne.

Endnu én Gang har dansk Paavirkning sat sine dybe Spor i Embedets Historie. Som ung Amanuensis i Lund havde Bror Emil Hildebrand været en flittig Gæst i Oldnordisk Museum, og om sit Livs Størværk, Udbygningen til et virkeligt Nationalmuseum af det fra Forgængerne arvede Kuriositetskabinet, om hvis brogede Indhold Arne giver en fornøjelig Oversigt i det nævnte Hefte af »Fornvännen«, skriver han i sin Selvbibliografi: »Min afsigt har varit att för mitt fädernesland kunna åstadkomma detsamma, som min gamle vän Thomsen tillvägabragt för Danmark«. Forskellen i Samspillet mellem Bure og Worm, Hildebrand og Thomsen tegner klart og skarpt de to Folks forskellige Indstilling mod hinanden i 17. og 19. Aarhundrede. M. M.

Den gode Serie »Collection de textes pour servir à l'étude et à l'enseignement de l'histoire« rummer vel hovedsagelig litterære Texter, men der er dog enkelte Undtagelser, et Par fortræffelige Undtagelser, nemlig Gustave Fagniez: Documents relatifs à